
Helsefremmende arbeidsplasser

AKTUELT

BJØRN OSCAR HOFTVEDT

Pedagogisk avdeling

Hvilke sider ved det enkelte menneske må tas i bruk for å utvikle helsefremmende arbeidsplasser? Spørsmålet ble belyst på høstkonferansen til Norsk arbeidsmedisinsk forening på Røros i november.

Temaene varierte fra innlegg om det skapende og nysgjerrige mennesket til sykkelønnssordninger og attføring.

Prosjekter

I Sverige pågår prosjektet Hälsa, Arbetsliv, Kvinnoliv som et samarbeid mellom Folkhälsoinstitutet og fem fylker. Målgruppe er kvinner som arbeider i helsetjenesten. Prosjektet tar i bruk mange metoder for å utvikle helsefremmende arbeidsplasser, bl.a. er det dannet mindre grupper av 6–8 kvinner som ved hjelp av problembasert læring diskuterer hvordan de skal ivareta sin egen helse. Resultatene foreligger ennå ikke, men interesserte finner mer informasjon på nettsiden: www.fhinst.se

I Danmark pågår det et omfattende prosjekt rettet mot bussjåfører. I de fleste helseundersøkelser er bussjåførene blant de som kommer dårligst ut. Mens antall innlagte med hjertesykdommer for de fleste yrkesgrupper er redusert i perioden 1984–95, har den økt for bussjåførene.

Prosjektet SundBus tar blant annet sikte på å gi bussjåførene større innflytelse over hvordan arbeidet skal organiseres. De vil blant annet gjøre forsøk med mer fleksible kjøreplaner der bussjåførene får være med på å bestemme. Videre skal de utarbeide egne utdanningsplaner i samarbeid med arbeidsgiverne. Bussjåførene vil også få tilbud om røykeavvenning og kostholdsveiledning. Interesserte kan finne mer om prosjektet på nettsiden: www.amy.dk/sundbus

Dagfinn Høybråten

Økende sykefravær

Direktør i Rikstrygdeverket, Dagfinn Høybråten, åpnet foredraget sitt med å understreke at det er ingen som takker deg for ikke å ha fått hjerteinfarkt. Forebyggende og helsefremmende arbeid er noe av det vanskeligste som finnes. Resultatene kommer vanligvis ikke før mange år etter at tiltakene er satt i verk. Men han var helt klar på at noe må gjøres.

I tredje kvartal i fjor økte antall sykepengedager med 12,8 % sammenliknet med samme periode i 1999. I de første ni måneder av 2000 ble det utbetalt 15 milliarder kroner i sykepenger. Muskel- og skjelettsykdommer står for ca. 50 %

av sykmeldingene, mens de psykiske lidelser har økt med 15 % fra 1999 til 2000. Også når det gjelder uførepensjon øker de psykiske lidelsene.

Umyndige trygdemottakere

Høybråten mente at trygdesystemet som er utviklet i en etterkrigstid, der den herskende ideologien var at staten tenkte best for deg, på mange måter hadde umyndiggjort trygdebrukeren. De vil nå prøve å differensiere saksbehandling slik at brukere som har ressurser til det selv kan bidra i arbeidet med å fremskaffe dokumentasjon. I tillegg til en mer interaktiv saksbehandling arbeider trygdekontorene for å redusere saksbehandlingstiden og øke tilgjengeligheten og brukermedvirkningen.

Høybråten mente at de største utfordringene arbeidsmedisinerne står overfor når det gjelder å redusere sykefraværet, var tidligere intervensjon og en bedre oppfølging særlig av de langtidssykmeldte. Viktige virkemidler her er aktiv sykmelding og samarbeid med Aetat om yrkesrettet attføring. Han mente også at Sandman-utvalgets forslag om å bruke funksjonsvurdering fremfor diagnoser vil kunne bidra til å redusere sykefraværet. Dette betyr at legene må kunne gi en vurdering av hva slags type arbeid pasienten kan utføre fremfor å utarbeide diagnoser som gir grunnlag for uførepensjon.

En annen utfordring er at mange unge i dag finner jobben så interessant og viktig at de ikke tar seg tid til å ha fri. Mange av disse vil bli utbrent og havne i køen av langtidssykmeldte. Vi ser allerede i dag en økning i antall unge uførepensjonerte som på grunn av ulike psykiske lidelser, ikke kommer tilbake i arbeidslivet igjen. Foreløpig finnes det ingen enkle løsninger på hvordan samfunnet skal møte dette problemet, men det vil bli en stor utfordring i arbeidet med å redusere sykefraværet.

Publisert: 10. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.